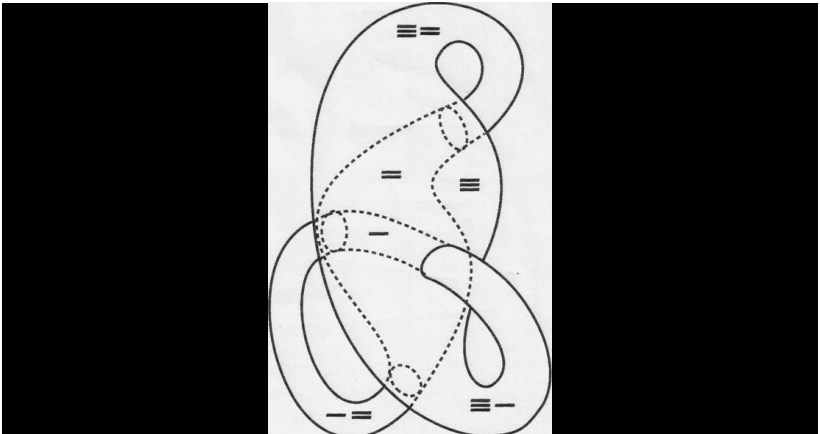

Er det mulig å kombinere *saklighet* i forhold til verden, med *ærbødighet* i forhold til skapelsen? Jeg oppfatter Spinoza's system i *Ethica* dithen at det er nettopp dette som er poenget. Vi skal dyrke en *saklig* og *fornuftig* tilnærming; og vi skal *kjenne* ærbødighet i forhold til alt vi *ikke* kan omfatte.

Dette er iht. Spinoza hva det vil si at forholdet mellom *tanke* og *utstrekning* er *adekvat* (og at de dermed er *én* i *substans*). Hva mer er: forholdet mellom saklighet og ærbødighet er *praktisk*; eller det artikuleres/odles i *praksis*. Når dette aspektet også er det evige, nærmer Spinoza seg Aristoteles.

Når vi *handler* oppnår vi et praktisk resultat, men vi knytter oss samtidig til *livsmiljøet* på en måte som er større enn oss selv. Vi kan individuere oss kollektivt, dvs. forme og la oss forme av et kollektivt miljø som lærer, oppnår noe, gjør bragder. Dette er epistemiske grupper som utvikler seg ontologisk.

Summeringen i forrige flyer (#05) omfatter ikke ordet 'presisering' *overhodet* og bidrar forhåpentligvis til å vise at strukturen med **A**, **B** og **X** er stabil nok til å *holde* i substansen: dvs. i hva presisering *gjør*. Hvordan en forsøksvis og foreløpig konklusjon: $/A + Bi = X/ \Leftrightarrow /T_1 + T_2i = T_0/$. Noe ikke-trivielt!

Dersom den stemmer vil T_0 stå i et paradoks: nemlig om det er en *forutsetning* eller et *resultat* vi kommer til T_0 . Slik vil det være fordi presisering egentlig foregår i *mellomrommet* mellom T_1 og T_2 , der disse to utgjør to *forskjellige* veier inn mot T_0 (som dermed er *både* immanent og emergent).

Dette kjennetegner *vrengeformer* (som Möbius-båndet, Klein's flasken og Ryan formen [*recto*]). Hvilket henger sammen med at samme *posisjon* i båndet, flasken eller formen er *aldri* den samme—etter én+ runder—pga. *tiden*. Men *også* fordi den ontologiske/epistemologiske «brøken» endres.

Hvilket betyr at det ikke bare er *tiden* som bringer en endring i materialuttrykket, men også *kategorien*: dvs. at det pågår en endringen *innen* idéen. Altså, den beveger seg mot grenselandet mellom å *eksistere* i noen *modi*, til å artikulere—v/sin eksistens—én eller flere (evige og separate) *attributter*.

Enheten mellom attributtene i *substans*, og enheten artikulert *eksistensielt*. Dette er når det forholdet mellom tanke og utstrekning, ide og materialitet, kropp og sinn er *adekvat*. Da vil det utvikle seg til et *asymmetrisk* speilingsforhold mellom substans og eksistens: den 3. erkjennelsesarten/intuisjonen.

Det *inadekvate* forholdet er preget av en nedadgående spiral med *poengløse* ærender, til vi simpelthen *opphører* å eksistere. Like lite som mennesket er lovet til *friheten* fra starten, er det lovet til *evigheten*. Dette er en tendens i kabbalistisk tenkning *også* representert ved Maharal (Praha).

Hvordan en verden vil se ut som består av så ulike skjebner er et kapittel for seg. Det er nettopp ikke slik at noen er eslet til en høyere skjebne, mens andre er forutbestemt til et liv blant bermen. *Ting skjer ikke fordi de er viktige, men er viktige fordi de skjer*. Man gir seg *ikke* over til skjebnen.

Man gir seg over til *det som skjer*: «Die Welt ist alles was der Fall ist [...] wovon man nicht sprechen kann darüber muß man schweigen.» Verden er alt som er *tilfellet*, skriver Wittgenstein, og han snakker om Tatsachen: fakta, men *også* handlingssaker (saksforhold som angår handlingsrommet).

Hva man ikke kan snakke om, derom må man tie. Jeg har tatt inn denne satsen fra Tractatus i to betydninger: **1)** det man ikke kan snakke om kan man ikke forholde seg *saklig* til; **2)** det man ikke kan snakke om må man forholde seg *ærbødig* til. Jeg har alltid tenkt at denne tausheten er praktisk.

Det er ingenting i veien for å *kombinere 1)* og **2)**: verden—i Wittgenstein's betydning—fordrer i noen aspekter saklighet, i andre aspekter ærbødighet. Det er heller ingenting i veien for å forholde seg *enhetlig* til Wittgenstein: iht. attributtene (Tractatus), iht. modi (Filosofiske undersøkelser), iht. Spinoza.